

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Roch

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **M.D.**

oskarżonego z art. 258 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 24 października 2023 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść oskarżonego

od postanowienia Sądu Rejonowego w Inowrocławiu

z dnia 23 maja 2022 r., sygn. akt II K 150/08,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Inowrocławiu do dalszego prowadzenia.**

UZASADNIENIE

Aktem oskarżenia datowanym na 31 grudnia 1998 r. m.in. M.D. został oskarżony o przestępstwa stypizowane w:

1. art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. – popełnione w okresie od września 1996 r. do kwietnia 1997 r. (pkt XXIII aktu oskarżenia);
2. art. 189 § 2 k.k. – popełnione w dniu 7 maja 1997 r. (pkt XXIV aktu oskarżenia);
3. art. 258 § 2 k.k. – popełnione w okresie od września 1996 r. do października 1997 r. (pkt XXV aktu oskarżenia) (k. 32-38).

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu postanowieniem z dnia 23 maja 2022 r., sygn. akt II K 150/08, na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. i art. 101 § 1 pkt 2a k.k. w zw. z art. 102 k.k., umorzył postępowanie co do czynów zarzucanych oskarżonemu M.D. w punktach XXIII i XXIV aktu oskarżenia (k. 399-400). Orzeczenie to nie zostało zaskarżone przez strony i uprawomocniło się z dniem 22 czerwca 2022 r. (k. 404-406).

W dniu 14 czerwca 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja Prokuratora Generalnego, który ww. postanowienie zaskarżył w całości na niekorzyść oskarżonego M.D., zarzucając przy tym rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 1023) w zw. z art. 15 zzz¹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 1842 z późn. zm.), polegające na pominięciu i niesłusznym zaniechaniu zastosowania powyższych norm przy dokonywaniu oceny przedawnienia karalności czynów, co skutkowało błędnym uznaniem, że karalność zarzucanych oskarżonemu czynów uległa przedawnieniu i niesłusznym umorzeniem wobec niego postępowania – na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. W świetle tak sformułowanego zarzutu Prokurator Generalny wniosł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Inowrocławiu do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Analiza treści zaskarżonego postanowienia oraz jego uzasadnienia nie pozostawia wątpliwości, że Sąd Rejonowy w Inowrocławiu umarzając postępowanie karne co do czynów zarzuconych M.D. w punktach XXIII i XXIV aktu oskarżenia oparł swą decyzję wyłącznie na ogólnych normach przedawnienia karalności określonych w art. 101 k.k. oraz art. 102 k.k. Nie wziął natomiast pod uwagę, że w dacie orzekania obowiązywał przepis art. 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz.

1023; dalej: ustawa nowelizująca), a także dodany ww. ustawą art. 15 zzz¹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1842 z późn. zm.; dalej: ustawa o COVID-19), które w związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2 znacząco modyfikowały okresy przedawnienia karalności przestępstw określone m.in. w kodeksie karnym.

Zgodnie z art. 15 zzz¹ ustawy o COVID-19, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe (ust. 1), a wskazane okresy liczy się od dnia 14 marca 2020 r. – w przypadku stanu zagrożenia epidemicznego oraz od dnia 20 marca 2020 r. – w przypadku stanu epidemii (ust. 2). Z kolei w myśl art. 7 ustawy nowelizującej do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej oraz kar orzeczonych przed dniem jej wejścia w życie stosuje się przepisy o przedawnieniu w brzmieniu nadanym tą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że zgodnie z art. 101 § 1 pkt 2a k.k. w zw. z art. 102 k.k. termin przedawnienia karalności przestępstw zarzuconych oskarżonemu M.D. w punktach XXIII i XXIV aktu oskarżenia wynosił łącznie 25 lat i przypadał odpowiednio na koniec kwietnia 2022 r. oraz na dzień 7 maja 2022 r. Zatem przedawnienie ich karalności nie nastąpiło w chwili wejścia w życie art. 15 zzz¹ ustawy o COVID-19 oraz art. 7 ustawy nowelizującej, tj. w dniu 22 czerwca 2021 r., co obligowało Sąd Rejonowy w Inowrocławiu do zastosowania wskazanych regulacji. W zaistniałej sytuacji doszło więc do wstrzymania biegu przedawnienia karalności przestępstw zarzuconych oskarżonemu M.D. w punktach XXIII i XXIV aktu oskarżenia, począwszy od 14 marca 2020 r., który to stan trwał nieprzerwanie do 1 października 2023 r.

Stan epidemii o którym mowa w przywołanym art. 15 zzz¹ ustawy o COVID-19 obowiązywał od dnia 20 marca 2020 r. (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej

stanu epidemii, Dz.U. z 2020 r., poz. 491) do dnia 16 maja 2022 r. (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, Dz.U. z 2022 r., poz. 1027). Natomiast stan zagrożenia epidemicznego obowiązywał od dnia 14 marca 2020 r. (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, Dz.U. z 2020 r., poz. 433) do dnia 20 marca 2020 r. (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, Dz.U. z 2020 r., poz. 490), a następnie od dnia 16 maja 2022 r. (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, Dz.U. z 2022 r., poz. 1028) do dnia 1 lipca 2023 r. (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, Dz.U. z 2023 r., poz. 1118). Zgodnie z art. 15 zzz¹ ustawy o COVID-19 terminy przedawnienia karalności czynów winny kontynuować swój bieg z upływem 6 miesięcy od odwołania stanu zagrożenia epidemicznego. Niemniej jednak powyższy przepis został uchylony przez art. 28 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1860; dalej: ustawa uchylająca), co zgodnie z art. 40 pkt 1 tej ustawy nastąpiło z dniem 1 października 2023 r. Zatem od tej właśnie daty należy liczyć dalszy bieg terminu przedawnienia karalności czynów po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego, o czym przesądza art. 39 ust. 2 ustawy uchylającej.

Mając powyższe na względzie nie budzi wątpliwości, że postanowienie Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 23 maja 2022 r. zapadło z rażącym naruszeniem prawa, tj. art. 7 ustawy nowelizującej w zw. z art. 15 zzz¹ ustawy o COVID-19, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, ponieważ ze względu na zaniechanie zastosowania ww. przepisów doszło do niesłusznego przyjęcia, iż nastąpiło ustanie karalności zarzucanych M.D. przestępstw w punktach XXIII i XXIV aktu oskarżenia, co skutkowało niesłusznym umorzeniem wobec niego postępowania karnego w tym zakresie. Stąd też koniecznym było uchylenie

zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Inowrocławiu do dalszego prowadzenia. Postąpienie takie było możliwe, albowiem kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona została przed upływem roku od daty uprawomocnienia się zaskarżonego postanowienia (*vide* art. 524 § 3 k.p.k.).

Sąd Rejonowy w Inowrocławiu wyliczy na nowo terminy przedawnienia karalności przestępstw zarzucanych oskarżonemu M.D. z uwzględnieniem wskazanych zapatrywań i podejmie wszelkie działania zmierzające do zakończenia postępowania przed ich upływem.

Z tych też względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

(P.B.)

[ał]